

1

SARA

MIASTO – PRACOWNIA

CITY AS STUDIO

2

3

4

5

PROJEKT KORDEGARDA

wystawa / exhibition

SARAI. MIASTO – PRACOWNIA

SARAI. CITY AS STUDIO

kurator / curator: Amitabh Kumar

artysta, mentor projektu / artist, project mentor:

Inder Salim

kuratorka Projektu Kordegarda / curator of Kordegarda

Project: Magda Kardasz

współpraca / cooperation: Adam Repucha

7 X – 20 XI 2011

wtorek – niedziela 12–20

Tuesdays – Sundays 12 – 8 p.m.

ul. Galczyńskiego 3, 00-362 Warszawa

tel. / phone (+48) 22 826 01 36

kordegarda@zacheta.art.pl

www.zacheta.art.pl

montaż wystawy / exhibition assembled by

Marek Janczewski, Krystyna Sielska i zespół / and team

awers

1. *Miasto — pracownia / City as Studio* | www.sarai.net

2. Fotografia autorstwa Shamsheera Alego stanowi część dzieła *Czerwona czapka*, które jest wystawione wraz z innymi pracami w Projekcie Kordegarda.

A oto fragment opisu dzieła:

„W mieście cały czas trwa performans. Tu każdy w jakiś sposób się prezentuje. My zaś zawsze komentujemy lub oceniamy performance, które uda nam się zobaczyć. *Czerwona czapka* to nasz komentarz na temat jednego z nich”. / The photograph is taken by Shamsheer Ali and is part of a work called *Red Cap* — this work is also part of the constellation that is exhibited in Kordegarda Project. Here is an excerpt regarding teh piece: ‘There is a performance happening in the city all the time. Everyone is presenting themselves in certain ways. We always have a comment or a judgement on the performances we witness. *Red Cap* is a statement on a performance.’

3. Pradeep Saha, *EXB 10.05. To, co zostało nadaje się wyłącznie do konsumpcji optycznej i może eksplodować na twoich oczach / EXB 10.05. That's left is fit for optical consumption only and may explode in your eyes*

4. Siddharth Kararwal, *EXB 10.04. Kalki wzywa / EXB 10.04. Kalki Calling*

5. Iram Ghufuran, *EXB 10.01. Gry miejskie / EXB 10.01. City Games*, performans / performance

folder / leaflet

wydawca / publisher:

Zachęta Narodowa Galeria Sztuki,
pl. Małachowskiego 3, 0-916 Warszawa
dyrektor / director: Hanna Wróblewska
projekt / graphic design: Jakub Jezierski
tłumaczenie / translation: Jarosław Fejdych
© Zachęta Narodowa Galeria Sztuki, Warszawa 2011

druk / printed by

ARW A. Grzegorzczak, Stare Babice

sponsor PROJEKTU KORDEGARDA
sponsor of KORDEGARDA PROJECT

BenQ

partner strategiczny
strategic partner

 CENTRUM
DOBREGO OSMAKU

sponsorzy wernisza
sponsors of the opening reception

 CHOCOLLISSIMO

 ASH TREE ESTATE

patroni medialni
media patronage

STOLICA

 gazeta
wyborcza

 TOK

 THE WARSAW
VOICE

SARAI

MIASTO – PRACOWNIA

CITY AS STUDIO

Wystawa *Sarai. Miasto — pracownia* w Projekcie Kordegarda to kolejna część większej, trwającej w Zachęcie prezentacji współczesnej sztuki z Indii, zatytułowanej *Pokołenien przemiany*. Wystawa w ramach cyklu *Pokój z widokiem*.

Celem realizowanego od dziesięciu lat programu Sarai jest nieustanne poszerzanie granic działań artystycznych, kulturalnych i intelektualnych — to pierwsza tego typu inicjatywa w Indiach, a jej sukces bierze się z nienarzucaenia sztywnych harmonogramów ani wzorców zmian, jak i ze skrupulatnej analizy sytuacji w oparciu o wartości etyczne oraz z organizacji wewnętrznej, pozwalającej na elastyczność działania, docieklliwość, wielostronność i wnikliwą krytykę.

Wystarczy uważnie przyjrzeć się rokowi pilotażowego programu stypendialnego *Miasto — pracownia*, by zrozumieć istotę jego sukcesu oraz ogromny przyszły potencjał tej inicjatywy. Na każdym etapie realizacji różni uczestnicy programu — stypendyści, mentorzy, praktykanci, członkowie laboratorium medialnego Sarai oraz uczestnicy wystaw i innych imprez — brali udział w procesie nieustającej dyskusji, mającej na celu badanie i kwestionowanie nawet najbardziej fundamentalnych terminów, którymi posługują się na co dzień w swojej pracy, takich jak „miasto”, „pracownia”, „współpraca” itd. To z kolei prowadziło do naturalnego rozwoju nowych form współczesnej sztuki eksperymentalnej w środowisku, w którym każdy mógł występować w roli kuratora. Kończącym efektem stał się nie tylko szeroki wybór obiektów, performansów i wydarzeń artystycznych; powstały również nowe konteksty i ramy wyrażania znaczeń i myśli. Jak się wkrótce okazało, projektu *Miasto — pracownia* nie można było potraktować jako warsztatów, ani rezydencji, ani serii wystaw czy stypendium naukowego. Nie można było go też nazwać festiwalem, ani społeczeństwem, ani jakakolwiek szkołą. Nie była to też seria publicznych projektów; nawet jeśli w jakiś sposób wykorzystano elementy wszystkich powyższych działań.

Program rozpoczął się od stworzenia „szablonu” opracowanego dla sieci praktyków — nie tylko zdobywców stypendiów naukowych, lecz również praktykantów programu Sarai, członków medialabu i mentorów — którzy dokumentowali swoje działania, prowadzili regularne konsultacje i współpracowali ze stypendystami — jak również dla całej rzeszy uczestników wystaw i innych wydarzeń kuratorskich. W ramach programu zapewniono pracownie, wystawy, mieszkania oraz stworzono warunki do regularnych dyskusji na forach internetowych, jak i na żywo, podczas intensywnego szkolenia w Delhi.

Prosty „szablon” wkrótce zamienił się w porozumienie odnośnie przebiegu okresu stypendium. W pierwszych miesiącach uczestnicy spotykali się na forach internetowych, gdzie dyskutowali ze sobą, opisywali swoje obecne projekty i dotychczasowe dokonania artystyczne oraz wymieniali się wstępnyimi uwagami na temat swoich prac. Stypendyści rozpoczęli pracę nad własnymi projektami, każdy w miejscu swojego pobytu. W międzyczasie w ramach projektu Sarai powstała seria wystaw *EXB*, która przyciągnęła szerokie rzesze publiczności dzięki zredefiniowaniu pojęcia „widowiska artystycznego”, prezentowanego do tej pory w galeriach New Delhi bądź przestrzeniach przeznaczonych do wystawiania performansów. Projekt zawierał elementy, dzięki którym widowski mogło skupiać się na samym sobie, jak i wchodzić w interakcję z szeroką i zróżnicowaną publicznością.

Te dwoiste działania były kontynuowane po serii spotkań wszystkich stypendystów i pozostałych uczestników projektu *Miasto — pracownia*, które odbyły się w lipcu 2010 roku w Delhi. Zazwyczaj spotykaliśmy się dwa lub trzy razy w tygodniu, by przedyskutować postęp prac i sposób ich wykonywania, podzielić się różnymi opracowaniami pisemnymi, organizować wizyty plenerowe, wspólnie odkrywać miasto i inicjować interwencje w przestrzeni publicznej, planować wystawy kuratorskie oraz prowadzić debaty na temat różnych perspektyw rozwoju miasta lub działań twórczych. W międzyczasie powstały ramy programowe *EXB*, które odstępiono dla wspólnej pracy kuratorskiej wszystkim uczestnikom programu *Miasto — pracownia* podczas dwóch ważnych wystaw zbiorowych, które odbyły się w połowie i na końcu rezydencji. Po okresie rezydencji uczestnicy programu kontynuowali interakcję w trybie online, skupiając się na różnych indywidualnych projektach, wnosząc nowe prace do wystawienia na przyszłych wystawach *EXB* oraz przygotowując strony do końcowych raportów.

Z tych ram oraz z dyskusji i wzajemnej krytyki w oparciu o zasady etyczne wyłoniła się cała reszta. Pomiędzy wspólnie planowanymi wystawami i spotkaniami grupy odbywały się różnego rodzaju interwencje publiczne. Kilka przykładów to spotkanie stypendystów *Miasta — pracowni* z grupą młodych indyjskich poetów (i ich wielbicieli) piszących w hindi i po angielsku, interwencje i warsztaty na peryferiach Delhi z udziałem mieszkańców małego miasteczka, spacer i współpraca z wybitnym urbanistą Sollym Benjamineem oraz różne pomniejsze akcje publiczne i performance. Chociaż uczestnicy programu nie byli w żaden sposób zobligowani do zabierania głosu, uczestnictwa w spotkaniach, wykonywania prac w określonym formacie, ani podejmowania żadnych innych działań twórczych, to jednak w wyniku interakcji większość z nich zaangażowała się nie tylko we wzajemną pomoc, ale również w odkrywanie nowych źródeł współpracy i kierunków rozwoju własnej działalności. I tak, w okresie stypendium aktywny zawodowo architekt zaangażował się w konstruktywny dialog z mieszkańcami, którzy postanowili wybudować peron kolejowy bez udziału architektów. Innym przykładem jest uznany grafik, który opracował innowacyjny projekt wykorzystujący nagrania dźwiękowe oraz sondaż publiczny. Z kolei pewna tancerka zaangażowała się w działania wykraczające nie tylko poza jej klasyczne wykształcenie, ale również poza scenę, twórca graffiti rozpoczął współpracę z właścicielami sklepów i dekoratorami wystaw sklepowych, która pozwoliła mu na zastosowanie w swoich pracach znaków cyfrowych, a artysta wideo zainteresował się arkanami kultury materialnej. Ogólnie rzecz biorąc, każdy z uczestników w jakiś sposób wykorzystał nowoodkrytą czasoprzestrzeń i ośmielił się wyjść poza rutynowe działania związane z poprzednim zajęciem, bądź też oczekiwania stałej publiczności.

Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, że w wyniku projektu *Miasto — pracownia* obszar dyskursu poddany został ekspansji i przetworzeniu. W jaki sposób można zredefiniować pojęcie miejskości? Jak powinno się postrzegać indyjskie miasta?

W jakim stopniu fragmenty, które składają się na zrozumiały dla nas obraz miasta odzwierciedlają jego mityczną autoprezentację? Jak zdefiniować i poddać analizie działania typu *site-specific*? Czym jest sfera publiczna? Czym performans? W jaki sposób ukierunkowane działania sztuki współczesnej nawiązują do form i działań estetycznych, z których obfitości słyną indyjskie miasta? W Indiach — choć zapewne nie tylko — rzadko podejmuje się próbe odpowiedzi na którekolwiek z tych pytań w kontekście sztuki, prowadząc przez to działania artystyczne mające na celu nie tyle doznanie estetyczne, uzyskanie wartości rynkowej, czy też socjopolityczne „przesłanie”, co samo w sobie stanowiące formę i etykę nieograniczonej (krytycznej) myśli. Nie mamy wątpliwości, że w tym właśnie obszarze projekt *Miasto — pracownia* pozostawi po sobie dziedzictwo oraz będzie stanowił inspirację do tworzenia kontekstu sięgającego daleko poza własne granice. Zmierzając w tym kierunku, *Miasto — pracownia 2010* rozpoczyna zaledwie dyskusję; jest ona możliwa dzięki narzędziom komunikacyjnym, takim jak e-mailowa lista dyskusyjna (pozwalająca na śledzenie wielu debat), a baza użytkowników rośnie i ewoluuje z każdym kolejnym rokiem trwania projektu.

Wystawa prezentowana w Projekcie Kordegarda jest próbą przybliżenia zdarzeń i procesów zachodzących w ramach projektu *Miasto — pracownia*, za pomocą wnikliwej analizy wpływu projektu na jego uczestników, a także na podejmowane przez nich różnorodne działania. Przypomina tworzenie różnych konstelacji, sytuacji i nawarstwień, które pozwalają uchwytać koncepcję *Miasta — pracowni* i pełnią funkcję krwioobiegu rozprowadzającego istniejące w jego zakamarkach prace i działania artystyczne. Pokaz ten powstał wraz z pojawieniem się pomysłu na stworzenie miejsca, w którym procesy podejmowane w ramach *Miasta — pracowni* nie byłyby dzielone na zlepkę elementów informacyjnych bądź reprezentatywnych, lecz przybierałyby postać ściśle określonych przedmiotów, powierzchni i konturów. To dzięki oddziaływaniu tych właśnie jednostek przestrzeni nabiera znaczenia i wagi. Jednostki te nie zatracają się we wspólnym szerszym znaczeniu; uwypuklona jest raczej ich rola w tworzeniu o wiele większej całości. Ta myśl doskonale ilustruje cel i istotę działań w obrębie *Miasta — pracowni*.

Amitabh Kumar, kurator

Inder Salim (ur. 1956), studiował w Kaszmirze. Obecnie mieszka i pracuje w New Delhi. Przez ostatnie 25 lat posługuje się pseudonimem Inder Salim, będącym konceptualnym konstruktem mającym na celu przywrócenie i wzmocnienie więzi między Hindusami i muzułmanami z Indii i Kaszmiru. Od 1988 zajmuje się performansem, fotografią, wideo, oraz

pisze poezje i prowadzi blogi. Obecnie pełni funkcję dyrektora artystycznego Sarai w Delhi, zaangażowanego w inicjację działań i współpracy eksperymentalnych.

Amitabh Kumar (ur. 1984) jest projektantem/artystą z New Delhi; ukończył studia na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu w Barodzie.

The exhibition *Sarai. City as Studio* at the Kordegarda Project is another part of larger presentation of Indian contemporary art entitled *Generation in Transition* in Zachęta. Presentation in frames of the *Room with a View* series.

In the ten years of its existence, Sarai has sought to restlessly expand the boundaries of artistic, cultural and intellectual work in India, and has been widely acknowledged as a pioneer in this domain. By all accounts, it has succeeded not by fixing any rigid agenda or format for change, but by allowing that landscape to be discovered through a scrupulous processual ethics and an internal structure that allows for flexibility, curiosity, diversity and close critical engagement.

A careful look at the pilot year of the *City as Studio* fellowship programme would surely make clear both the success and the immense future potential of this approach. Through every step of its process, the various actors in the programme — fellows, mentors, interns, Sarai media lab members, other participants in the various exhibitions and events — were drawn into a continual conversation that investigated and questioned even its most basic, founding terms — ‘city’, ‘studio’, ‘collaboration’, ‘exhibition’, and so on — allowing experimental contemporary art to emerge organically, in a mutually curated environment.

Thus, what emerged at the end was not just a wide array of art objects, performances and events, but a context and a framework that could render meaning and embody thought. The *City as Studio* programme, as it turned out then, was not exactly a workshop, not a residency, not an exhibition series, not a fellowship grant, not a festival, not a community, not a non-pedagogical ‘school’, nor a simple cluster of public programmes, although it creatively incorporated and reinvented elements from all of the above.

The programme began with a basic template, for a network of practitioners — not just the fellowship awardees, but also Sarai’s interns, medialab members and mentors — who documented, advised, stayed in conversation with, and made work alongside them — as well as a whole host of invited and curated participants for the exhibitions and events. It provided and supported studio, work, exhibition, seminar and living space; it created a context for regular and mutual discussion and exchange online and offline, the latter during an intensive ‘on-site’ period in the city of Delhi.

This basic template was gradually filled in by mutual agreement over the course of the fellowship period. In the early months, participants began by convening to an online group, where they met, introduced their projects, background and previous work, and gave initial responses and critique to each others’ work. Fellows began working on their respective projects in their home locations. At the same time, the *EXB* series hosted at Sarai began, bringing in a new and widely dispersed public for exhibitions that radically redefined the ‘art show’ as it had typically been showcased in New Delhi’s galleries and performance spaces. The programme had modalities by which it could be both inward looking and interact with a general and diversified public.

This dual approach continued after the convening of all the fellows and other participants of *City as Studio* on-site, in Delhi, in July 2010. Typically, we met as a group twice or thrice a week — to discuss and present work in progress, to understand each others’ systems, to read together and share texts, to make field visits, explore the city together and initiate public interventions, to plan and curate exhibitions, and to think through and debate various perspectives on the city or approaches to artistic practice.

While all this was happening, the *EXB* framework that was already in place was made available for joint curation by all the *City as Studio* participants over the course of two major collective exhibitions, at the middle and at the end of the residency period. After the residential period, the participants continued their interaction online while focusing on various individual projects, contributing pieces for more events in the *EXB* series and preparing pages for the final reports.

Out of this structure, and by close attention to the ethics of mutual discussion and critique, the rest was allowed to evolve. The mutually planned exhibitions and meetings of the group were punctuated by various kinds of public interventions. This included an event that brought *City as Studio* fellows into conversation and collaboration with well known young Indian poets working in Hindi and English (as well as their audiences), an intervention and workshop with local residents of a small town at the edge of Delhi’s city borders, walks and collaborations with groundbreaking urbanist Solly Benjamin, and a range of smaller public actions and performances.

The participants were not placed under any compulsion to speak, attend, produce, or make work in any given format; however, most became emboldened, by an inevitable process of cross-pollination, not only to assist each other but also to explore new directions, collaborations and practices in their own work. Indeed, over the course of the fellowship period, a practicing architect found himself in productive dialogue with residents who had decided to build their own railway platform without the involvement of any architects, an already acclaimed printmaker launched an innovative project involving sound recordings and formal interview-based research, a dancer reinvented her practice not only beyond her classical training but also beyond the stage, a graffiti artists began a process of exchange and collaboration — exploring the transition from hand-painted to digital signage — with shop owners and shopfront painters, a video artist began to more closely explore material culture, and virtually every participant made some use of the newly made time and space to venture beyond the expectations of their previous careers or already cultivated audiences.

However, what we would like to underline again is the expansion and reworking of the discursive field that *City as Studio* has begun to make possible. How might we rethink the idea of the urban? How should we conceive of the Indian city? How do the fragments by which a city can be apprehended relate to its mythic self-presentation? How might we rethink and interrogate site-specific practice? What constitutes the public sphere? What constitutes performance? How does specialised contemporary art practice relate to the other aesthetic forms and practices that an Indian city typically overflows with? In India — and perhaps elsewhere as well — it is still rare to find many of these questions investigated in an art context, that artistic practice concerns itself not just with aesthetic pleasure, market value or even socio-political ‘message’, but instead is able to see itself as a form and ethics of unfettered (critical) thought. It is in this sense that we feel that the *City as Studio* will be able to create a legacy, generate and inspire contexts even far beyond its own. To this end, *City as Studio 2010* only begins the conversation; thanks to linking devices such as the *City as Studio* email listserv (where many of these conversations can be glimpsed) that, while keeping its current participants, will grow and evolve with each new year of the programme.

The exhibition in Kordegarda Project, attempts to evoke the moment and process of the *City as Studio* through a deeper exploration of what it did to the participants and their various diverse practices. It is akin to the creation of various constellations, situations and accretions that capture the idea of the *City as Studio* and act as a vessel to carry the works and practices that existed within its folds.

This show began with the idea of trying to create a site where the *City as Studio* process would not be divided in just informative or representative clusters, but rather produced affinities of very specific objects, surfaces and contours. It is in the pronouncement of these bodies that the space gets its meaning and charge. These individual bodies don’t dissolve into one larger meaning; rather what is highlighted is the presence of the individual while creating something larger and bigger than itself. Which captures the charge and core of the *City as Studio* process.

Amitabh Kumar, curator

Działal w Sarai Media Lab (2006–2010), gdzie tworzył komiksy i zajmował się ich badaniem, organizował wydarzenia, projektował książki, był jednym z kuratorów eksperymentalnej przestrzeni artystycznej. Prowadzi gościnne wykłady w Srishti College of Art and Design, jest współzałożycielem Pao Collective z siedzibą w Delhi, grupy artystów tworzących komiksy.

Inder Salim (born 1956) and educated in Kashmir, and currently lives and works in New Delhi. For the past 25 years he has used the name Inder Salim as a conceptual construct aimed to reinvigorate and restore cultural ties between the Hindus and Muslims of India and Kashmir. Since 1998 he has been active in Performance Art/ Action Art and has also worked in

photography, video, poetry, and blogs. He currently works with Sarai, Delhi as artistic director to initiate experimental collaborations and events.

Amitabh Kumar (born 1984) is a designer/artist from New Delhi and has been trained in the Faculty of Fine Arts, MSU, Baroda. He has

worked as part of the Sarai Media Lab (2006–2010), where he researched and made comics, programmed events, designed books and co-curated an experimental art space. He is visiting faculty to the Srishti College of Art and Design and is an initiating member of the Delhi based comics ensemble, The Pao Collective.